

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 10/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonn- lisäverolain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 10 päivänä huhtikuuta 2012 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi arvonn-
lisäverolain muuttamisesta (HE 25/2012 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Suvi Anttila, valtio-
varainministeriö
- ylitarkastaja Soili Sinisalo, Verohallinto
- veroasiantuntija, VT Mika Jokinen, Elin-
keinoelämän keskusliitto EK ry

- partner Juha Laitinen, Pricewaterhouse-
Coopers Oy edustaen KHT-yhdistys ry:tä
- jäsen Pekka Hyttinen, Suomen Veroasian-
tuntijat ry.

Kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Finanssialan Keskusliitto
- HTM-tilintarkastajat ry
- liikenne- ja viestintäministeriö
- Suomen Kuntaliitto
- Suomen Yrittäjät ry
- Valtiokonttori
- valtiovarainministeriö.

FiCom ry, Kaupan liitto, Keskuskauppakamari, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, työ- ja elinkeinoministeriö ja Veronmaksajain Keskusliitto ovat ilmoittaneet, ettei niillä ole huomauttamista asiaan.

Palvelualojen työnantajat PALTA ry ilmoitti, että se yhtyy Elinkeinoelämän keskusliitto ry:n kantaan.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonn-
lisäverolakia. Lakiin tehtäisiin laskutusta koskevan Euroopan unionin direktiivin edellyttämät muutokset. Laskutusdirektiivillä yhdenmukaistetaan ja yksinkertaistetaan EU:n laskutusta koskevia säännöksiä arvonn-
lisäverotuksessa ja poistetaan arvonn-
lisäverodirektiivissä olleet sähköisen laskutuksen lainsäädännölliset esteet kohteilemalla

paperisia ja sähköisiä laskuja tasaveroisina koko EU:n alueella.

Laskutusdirektiivillä on luotu nimenomaiset säännökset siitä, minkä jäsenvaltion säännöksiä laskutukseen sovelletaan. Arvonn-
lisäverolakiin lisättäisiin tämän mukaisesti säännös siitä, missä tilanteissa lain laskutusta koskevia säännöksiä sovellettaisiin. Lakiin lisättäisiin direktiivis-

sä edellytetty säännös jäsenvaltioiden rajat ylittäviä liiketoimia koskevien laskujen antamisen määräajasta. Laskujen tietosisältöä koskeviin säännöksiin tehtäisiin direktiiviä vastaavat pienehköt muutokset. Kevennettyihin laskun tietosisältövaatimuksiin liittyvää vähäisen laskun enimmäisarvoa ehdotetaan nostettavaksi 250 eurosta 400 euroon. Arvonlisäverolaissa kohdellaan jo nykyisin sähköisiä ja paperisia laskuja tasaveroisesti, joten lakiehdotus ei tältä osin muuttaisi nykytilannetta. Lakiin otettaisiin direktiivin edellyttämä säännös sekä paperisten että sähköisten laskujen alkuperän aitouden ja sisällyksen muuttumattomuuden varmistamisvelvol-

lisuudesta. Varmistus voitaisiin tehdä millä tahansa elinkeinonharjoittajan valitsemalla liiketoiminnan valvontakeinolla. Elinkeinonharjoittajan tulisi säilyttää varmistuksessa käyttämänsä tositteet ja tiedot.

Lisäksi esitys sisältää pienehköjä muutoksia veronsuoritusvelvollisuuden syntymishetkeen tavaroiden yhteisökaupassa, valuutan muuntoa koskevaan säännökseen ja pariin muuhun säännökseen. Lakiin tehtäisiin myös eräitä teknisluonteisia muutoksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Uusi laskutusdirektiivi

Hallituksen esityksen tarkoituksena on tehdä arvonlisäverolakiin ne muutokset, joita Euroopan unionin *laskutusdirektiivin*¹ toimeenpano edellyttää. Muutokset on saatettava voimaan vuoden 2013 alusta.

Laskutusdirektiivillä muutetaan arvonlisäverodirektiivin laskunantovelvollisuutta, laskun sisältöä ja sähköisen laskutuksen edellytyksiä koskevia säännöksiä. Direktiiviin sisältyy lisäksi eräitä muita pieniä muutoksia. Merkittävin uudistus on ollut poistaa arvonlisäverodirektiivissä olleet sähköisen laskutuksen esteet ja kohdella paperisia ja sähköisiä laskuja vastedes tasaveroisina koko EU:n tasolla. Direktiivissä määritellään lisäksi entistä selvemmin, minkä jäsenvaltion säännöksiä laskutukseen sovelletaan. Tavoitteena on kaikkiaan luoda nykyaikaiset ja yhdenmukaiset säännöt, joilla yksinkertaistetaan yrityksiin sovellettavia laskutus-

vaatimuksia ja edistetään sähköistä laskutusta. Samalla veroviranomaisille pyritään antamaan tehokkaat tavat varmistaa veronmaksu.

Laskutusta koskevien sääntöjen uudistus unionitasolla tuli ajankohtaiseksi komission vuonna 2008 teettämän tutkimuksen jälkeen. Tutkimuksessa ilmeni, että jäsenvaltiot olivat panneet täytäntöön ns. *ensimmäiseen laskutusdirektiiviin*² perustuvat laskutussäännöt eri tavoin. Tämä oli mahdollista, koska direktiivi antoi jäsenvaltioille eräiltä osin useita eri vaihtoehtoja. Merkittävin eroavuus jäsenvaltioiden välillä koskee sähköisen laskutuksen edellytyksiä, minkä vuoksi sähköisen laskutuksen käyttö ei ole yleistynyt EU-tasolla toivotuin tavoin. Sähköinen laskutus on ollut monissa tapauksissa käytännössä lähes mahdotonta tai varsin vaikeaa jäsenvaltioiden välillä. Uudella laskutusdirektiivillä yritetään poistaa nämä esteet.

Uusilla, entistä yhtenäisemmillä säännöillä halutaan yleisesti keventää yritysten hallinnollisia kustannuksia ja edistää sisämarkkinoiden toimintaa. Komissio on mm. arvioinut, että

¹ Neuvoston direktiivi yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta laskutussääntöjen osalta 2010/45/EU.

² Neuvoston direktiivi 2001/115/EY direktiivin 77/388/ETY muuttamisesta arvonlisäverotuksen laskuttamiselle asettamien vaatimusten yksinkertaistamiseksi, ajanmukaistamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi.

yksistään arvonlisäverotuksen aiheuttamia hallinnollisia kustannuksia voitaisiin alentaa EU:n alueella keskipitkällä aikavälillä jopa 18 miljardilla eurolla. Oletuksena on tällöin se, että kaikki laskut lähetetään sähköisesti. Yritysten välisen sähköisen laskutuksen käyttö yleensä voisi tuoda tätäkin suuremmat säästöt, komission vuonna 2007 teettämän tutkimuksen mukaan jopa 38 miljardia euroa vuosittain. Direktiivin onnistunut toimeenpano tukee osaltaan myös näitä tavoitteita.

Kansallinen sääntely

Suomi on käyttänyt hyväkseen ensimmäisen laskutusdirektiivin täytäntöönpanossa lähes kaikkia direktiivin suomia mahdollisuuksia, joilla laskutussäännöistä on saatu yritysten kannalta mahdollisimman yksinkertaiset ja joustavat. Sen vuoksi osa uudessa laskutusdirektiivissä säädetyistä muutoksista ei aiheuta muutoksia arvonlisäverolakiin. Tärkein esimerkki tästä on sähköinen laskutus, jolle ei ole asetettu meillä muita erityisiä edellytyksiä kuin laskun vastaanottajan suostumus. Esitys ei siis tuo muutosta tähän.

Myös nyt käsiteltävien muutosten taustalla oleva uusi laskutusdirektiivi on tarkoitus panna täytäntöön Suomessa yritysten kannalta mahdollisimman yksinkertaisesti. Suomi on osallistunut lisäksi aktiivisesti direktiivin sisältötyöhön ja edistänyt myös sitä kautta yleisesti nykyaikaisten ja joustavien menettelyjen käyttöönottoa unionitasolla. Tämä tukee osaltaan meillä jo omaksuttuja periaatteita.

Hallituksen esityksen saama vastaanotto valtiokunnan asiantuntijakuulemisessa vastaa edellä muodostunutta kuvaa. Uudistusta on pidetty itsessään erittäin perusteltuna ja tarpeellisena ennen muuta sen sähköistä laskusta edistävien menettelyjen vuoksi. Lisäksi kotimaisessa valmistelussa on otettu huomioon hyvin elinkeino-

elämän antama palaute. Hallituksen esitykseen sisältyvät muutosehdotukset on rajoitettu jo lähtökohtaisesti minimiinsä ja pitäydytty kaikesta sellaisesta sääntelystä, jolla verovelvollisten velvoitteita kiristettäisiin direktiivin vaatimasta minimitasosta. Hallituksen esitys sisältää näin muutoksia nykyisiin laskutussääntöihin lähinnä vain silloin, kun ne ovat välttämättömiä uuden laskutusdirektiivin vuoksi.

Valiokunta puoltaa hallituksen esityksessä omaksuttuja linjauksia. Nykyiset laskutussäännökset ovat toimineet Suomessa käytännössä varsin hyvin, eikä esimerkiksi sähköiseen laskutukseen ole liittynyt erityisiä verovalvonta-ongelmia. Lisäksi nykyistä yhdenmukaisemmat ja yksinkertaisemmat laskutussäännöt helpottavat jo itsessään verovalvontaa. Valittu mahdollisimman yksinkertainen ja joustava säännöstö yritysten kannalta on siten edelleen perusteltu ja suositeltava.

Esitykseen liittyvä ainoa käytännön ongelma on lain nopea voimaantulo. Säännökset koskevat laajaa toimijajoukkoa ja edellyttävät muutoksia yritysten tietojärjestelmiin. Varmuus lain yksityiskohtien tulkinnasta olisi voitava saada siten mahdollisimman pian, jotta turhilta ja kalliilta virheiltilta välttyttäisiin. Sen vuoksi on tärkeää, että Verohallinto antaa omat soveltamisohjeensa mahdollisimman pian lain vahvistamisen jälkeen. Näin yrityksille jäisi edes noin puolen vuoden aika toimeenpanna muutokset ja omaksumaa uudet säännökset.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

VaVM 10/2012 vp — HE 25/2012 vp

Helsingissä 23 päivänä toukokuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kimmo Sasi /kok	Mats Nylund /r
jäs.	Pertti Hemmilä /kok	Sirpa Paatero /sd
	Jouko Jääskeläinen /kd	Raimo Piirainen /sd
	Timo Kalli /kesk	Antti Rantakangas /kesk
	Sampsa Kataja /kok	Eero Reijonen /kesk
	Mika Lintilä /kesk	Ismo Soukola /ps
	Kari Rajamäki /sd	Lenita Toivakka /kok
vjäs.	Pietari Jääskeläinen /ps	Anne-Mari Virolainen /kok
	Johanna Karimäki /vihr	Tuula Väättäinen /sd.
	Riitta Myller /sd	

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.